

Mari-Janne Möller
Enheten för naturskydd och
tillsyn
010-2236345

Regeringskansliet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande gällande strandskydds- utredningens slutbetänkande SOU 2020:78 Tillgängliga stränder - ett mer differentierat strandskydd

Er beteckning: M2020/02032

Sammanfattning

Länsstyrelsen delar uppfattningen att det finns ett behov av ett mer differentierat strandskydd inom områden med gles befolkning och med god tillgång till stränder. Om utredningens förslag genomförs i sin helhet leder det till att det blir betydligt enklare att bygga och bedriva verksamhet i strandnära i områden i Jönköpings län, vilket är positivt ur ett landsbygdsutvecklingsperspektiv.

En regional analys har inte varit möjlig att göra för konsekvensen av utredningens samlade förslag gällande Jönköpings läns möjligheter att uppnå miljömålen för bland annat levande sjöar och vattendrag då omfattningen av de områden som i framtiden kommer att kunna klassas som landsbygdsområden i länet är oklar samt att det är oklart hur många mindre sjöar och vattendrag som kommer att omfattas av strandskydd i Jönköpings län framöver. Det är också svårt att bedöma hur frekvent de nya möjligheterna kommer att utnyttjas i länet. Dock innebär utredningens samlade förslag att möjligheterna att uppnå miljömålen för bland annat levande sjöar och vattendrag i länet kan komma att försämrans då det kommer att finnas stora möjligheter att bebygga och bedriva verksamhet utmed stränder och i vatten som tidigare har varit orörda.

Utredningens förslag frångår i princip den nuvarande systematiken i strandskyddslagstiftningen genom att strandskydd i högre grad kan införas, vilket riskerar att ge ett mindre förutsebart regelverk.

Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort

AVSNITT 6.1 DET GENERELLA STRANDSKYDDET VID SMÅ SJÖAR OCH VATTENDRAG TAS BORT

Utredningens förslag innebär att det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort vid sjöar under en hektar och vattendrag som är smalare än två meter samt att det blir möjligt att införa strandskydd vid områden av särskild betydelse för strandskyddets syften. Om bestämmelserna införs finner Länsstyrelsen det angeläget att tidpunkten för när strandskyddet vid små sjöar och vattendrag upphör att gälla senareläggs, så att länsstyrelserna dessförinnan ges möjlighet att förordna om inom vilka av dessa områden strandskydd fortsatt ska gälla.

Mindre sjöar och vattendrag och deras omgivningar kan ha höga naturvärden och vara viktiga för biologisk mångfald, men har troligen mindre värden för friluftslivet. Att strandskyddet föreslås tas bort vid mindre sjöar och vattendrag innebär dock att skydd tas bort och att det kan komma att bli svårigheter att uppnå miljömålen, bland annat miljömålet levande sjöar och vattendrag vilket också framgår av konsekvensutredningen i 10.7. Denna omständighet mildras inte som anges i konsekvensutredningen av bestämmelserna av fri passage, då strandskyddet kommer att vara upphävt. Något skydd på land om t.ex. ett område är biotopskyddat finns inte heller om strandskyddet tas bort då det enbart är vattenområdet i ett biotopskyddsområde som skyddas. Länsstyrelsen ställer sig frågande till om det är kostnadseffektivt att identifiera värdefulla strandskyddsområden och överväga alternativa skydd, då det redan i dag finns bestämmelser om skydd i form av strandskyddsbestämmelser för dessa som är anpassade för att ta hänsyn till djur- och växtliv samt friluftsliv vid stränder.

Länsstyrelsen ser även en svårighet att införa en avståndsbestämmelse i form av bredd på vattendrag och storlek på sjö för generellt strandskydd då det kan leda till en rättsosäkerhet. Storleken på framför allt vattendrag varierar från källa till utlopp samt kan ändra form och storlek under olika tider vilket kommer att leda till en otydlighet om strandskydd råder på en viss plats samt under olika tidsperioder. Det framgår inte av författningskommentarerna hur denna omständighet ska hanteras. Vidare är det otydligt hur områden som ändrar storlek till exempel genom igenväxning respektive restaurering av hela eller delar av en sjö eller ett vattendrag ska hanteras. Den enskilda markägaren kan förväntas drabbas om det råder osäkerhet kring om ett område omfattas av strandskydd eller inte. Det kan därför komma att råda rättsosäkert och även bli svårigheter att bedriva tillsyn.

För att reglerna ska bli enkla att tillämpa behöver tydliga riktlinjer finnas för hur avgränsningen av ett mindre vattendrag under två meter och en sjö under en hektar ska ske. Att överlåta till kommande praxis om vad som ska

anses vara en liten sjö eller smalt vattendrag är inte rättssäkert. Om undantaget för mindre sjö och vattendrag avses att införas så **tillstyrker** Länsstyrelsen att Naturvårdsverket ska få i uppdrag att ta fram föreskrifter hur storlek för sjö och bredd på vattendrag ska bestämmas. Länsstyrelsen anser vidare att föreskrifterna ska vara beslutade i samband med att de nya bestämmelserna träder i kraft så att det inte råder oklarheter hur lagstiftningen ska tillämpas för mindre sjöar och vattendrag. Länsstyrelsen ser även att det redan i dag finns ett behov av föreskrifter om hur storlek och bredd ska beräknas rörande upphävande av strandskydd vid mindre sjö och vattendrag vad gäller bestämmelsen i nuvarande 7 kap. 18 § punkt 2 miljöbalken. Om paragrafen kvarstår är det en fördel om Naturvårdsverket ändå får i uppdrag att ta fram föreskrifter hur storlek och bredd ska bestämmas då det framför allt råder oklarheter hur ett vattendrag ska hanteras vad gäller bredd.

Jönköpings län har befintliga strandskyddsförordnanden för vissa mindre sjöar och vattendrag som undantas från strandskydd. Dessa befintliga förordnanden föreslås enligt utredningen att fortsätta att gälla, vilket Länsstyrelsen **tillstyrker** då det ger möjligheter till regionala anpassningar. Länsstyrelsens nuvarande förordnanden om undantag från strandskyddsbestämmelserna gäller dock inte för ett stort antal områden där sjöarna är mindre än en hektar stora och inte heller inte heller för alla vattendrag som är två meter eller smalare. Länsstyrelsen har senast år 2003 gjort en översyn av vattendragsområdena som inte har omfattas av strandskydd sedan strandskyddets införande år 1975 och infört strandskydd vid cirka 50 områden som har mycket höga naturvärden. Vid bland annat dessa vattendrag föreslås nu i utredningen att strandskyddet ska tas bort. Länsstyrelsen **tillstyrker** därför utredningens förslag att det ska bli möjligt att i det enskilda fallet införa strandskydd vid insjöar mindre än en hektar och vattendrag av en bredd som är två meter eller smalare av särskild betydelse för något av strandskyddets syften.

Någon övergångsbestämmelse finns inte för den förslagna lydelsen i 7 kap. 13 § miljöbalken att strandskydd inte ska råda för sjöar under en hektar och vattendrag som är mindre än två meter breda vilket kan komma att leda till att strandskyddet kommer att tas bort under en kort period innan Länsstyrelsen har hunnit utreda och införa strandskyddet vid de områden som har särskild betydelse för strandskyddets syften. Om bestämmelserna införs finner Länsstyrelsen det angeläget att tidpunkten för när strandskyddet vid små sjöar och vattendrag upphör att gälla senareläggs, så att länsstyrelserna dessförinnan ges möjlighet att förordna om inom vilka av dessa områden strandskydd fortsatt ska gälla. På så sätt kommer länsstyrelserna få möjlighet att bedöma vilka små sjöar och vattendrag som är av särskild betydelse samt införa strandskydd utan att det blir en tidsperiod då strandskydd inte kommer att råda vid dessa vatten.

Utredningen menar att det finns god kunskap om naturvärden för mindre vattendrag och sjöar. Länsstyrelsen anser dock att inventeringsarbete kommer att krävas i Jönköpings län för att klarlägga vilka områden där

strandskyddet ska inträda då Länsstyrelsen har bristfällig kunskap om natur- och friluftsvärden vid små sjöar. Länsstyrelsen har däremot ett bra underlag vad gäller naturvärden för länets vattendrag då det stora flertalet har karterats vad gäller naturvärden, men däremot inte vad gäller friluftsvärden.

AVSNITT 6.2 STRANDSKYDD VID ANLAGDA VATTEN

Länsstyrelsen **tillstyrker** att strandskydd inte ska gälla vid anlagda vatten efter år 1975. I Jönköpings län omfattas i princip inte några vatten av strandskydd, oavsett storlek, som i tillkommit efter strandskyddets införande 1975. Av Länsstyrelsens förordnanden om strandskydd framgår att ett område ska finns med på ett visst kartmaterial från åren 1973-1979 (årtalet varierar beroende på plats i länet) för att vara strandskyddat. Vatten som har anlagts efter dessa tidsperioder omfattas därför inte av strandskydd enligt Länsstyrelsens förordnande.

Länsstyrelsen anser att det finns en gränsdragningsproblematik för vad som kan klassas som ett anlagt vatten då bedömningen får göras från fall till fall och inte heller knyts till något kartmaterial vid ett visst årtal. Det riskerar att inte bli likartade bedömningar i landet för till exempel vattendragssträckor som är delvis modifierade eller för vattendelar som anlagts i anslutning till naturliga vattendrag eller sjöar. Det bör vara tydligt vad som är ett anlagt vatten och vad som därför inte omfattas av strandskyddsbestämmelserna för den enskilde samt för kommunernas arbete med tillsyn och prövning.

Av utredningen framgår att det ska kunna krävas normal dokumentation för att kunna klargöra om det är frågan om ett anlagt vatten. Länsstyrelsen ser svårigheter att få fram den tillgängliga dokumentationen för anlagda vatten som anlagts till exempel på 1970- och 80-talet då lång tid har gått sedan dessa har anlagts. Likaså kan det vara problematiskt om grävningsarbeten med mera har skett med markägarens utrustning och det då kan saknas dokumentation för kostnader.

AVSNITT 6.3 BÄTTRE REDOVISNING AV STRANDSKYDDETS OMFATTNING OCH VAR DET GÄLLER

Länsstyrelsen **delar** utredningens uppfattning att en bra digital redovisning av var strandskyddet gäller är av stor nytta och ett arbete som bör prioriteras. I utredningen har Länsstyrelsen föreslagits att tillsammans med Naturvårdsverket ha ansvar för att digitalisera strandskyddade områden. Den digitaliseringsprocess som Länsstyrelsen ser framför sig är något mer komplex än vad som framkommer i utredningen, vilket i huvudsak föranleder följande synpunkter:

- Lantmäteriet, i samarbete med länsstyrelserna och Naturvårdsverket, ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för att inlemma nya digitala beslut om var strandskydd gäller i den digitala infrastrukturen för tillgängliggörande av standardiserade datamängder i samhällsbyggnadsprocessen

- Lantmäteriet, i samarbete med länsstyrelserna och Naturvårdsverket ges i uppdrag att ta fram grundkartor över vatten som berörs av regelförändringen. Lantmäteriet kan eventuellt ta stöd av andra myndigheter som exempelvis SMHI.
- En genomförandeperiod på två år efter ikraftträdande är för kort att för att hinna ta nödvändiga beslut och genomföra digitaliseringen.

Länsstyrelsen **avstyrker** därför ett uppdrag om digitalisering med den utformning som beskrivs i kapitel 6.3. Vi föreslår istället att Länsstyrelsen får den samordnande rollen i uppdraget som följer efter att den digitala infrastrukturen är utredd och grundkartor tagits fram samt blir ansvarig för förvaltning av den digitaliserade informationen (ej grundkartor). Tiden för länsstyrelsens digitalisering av strandskyddade områden bör utökas till tre år och räknas från tiden efter att grunddata från Lantmäteriet levererats och nödvändig vägledning och föreskrifter är fastställda av Naturvårdsverket. Det belopp om tio miljoner kronor som utredningen föreslår bör ökas till 15 miljoner kronor för att täcka såväl det praktiska arbetet med digitalisering som projektledning och beslutshantering under tre år. Efter att länsstyrelsens digitaliseringsarbete pågått i ett och ett halvt år bör länsstyrelsen tillsammans med Naturvårdsverket och Lantmäteriet göra en delrapport som beskriver prognosen för vilket resultat som kommer att uppnås samt sammanställa av eventuella behov.

Under digitaliseringsprocessen är det avgörande att tydliga och förankrade förvaltningsrutiner etableras för att upprätthålla riktighet och effektivitet. Dessa rutiner bör baseras på den digitala infrastruktur som vi föreslår att Lantmäteriet utreder. De förvaltningsrutiner som utvecklas bör bland annat innebära att myndigheter som tagit beslut om utökat eller upphävt strandskydd genom föreskrift eller beslut i enskilda fall åläggs att tillgängliggöra dessa i ett gemensamt digitalt format som överensstämmer med de krav som finns för den nationella infrastrukturen för geodata som Lantmäteriet håller på att ta fram.

Samverkan inom digitaliseringsprocessen kan införlivas i den pågående samverkan som faller under miljöinformationsrådet och geodatarådet.

För ytterligare förtydliganden angående länsstyrelsernas roll vid digitalisering av strandskyddade områden svarar Länsstyrelsen i Jönköpings län såsom objektägare av Förvaltningsobjekt Natur, se bilaga.

AVSNITT 6.4 ENKLARE ATT ÄNDRA GAMLA FÖRORDNANDEN OM STRANDSKYDDETS OMFATTNING

Länsstyrelsen **tillstyrker** att det ska vara möjligt för länsstyrelserna att ändra i gamla strandskyddförordnanden samt även införa strandskydd om området har betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser vidare att det är bra att det även fortsättningsvis kommer att vara möjligt att regionalt anpassa strandskydd.

Om en enhetlig hantering eftersträvas bör alla äldre förordnande som finns i olika län upphävas. En total översyn bedöms dock vara mycket tids- och resurskrävande.

AVSNITT 6.5 STRANDSKYDD OCH ÄLDRE PLANER

Länsstyrelsen **tillstyrker** förslaget att strandskydd inte återinträder i en detaljplan när en detaljplan ersätts i de fall länsstyrelsen har beslutat om upphävande av strandskyddet i ett tidigare beslut. Detta då ett ställningstagande till områdets värden för strandskyddets syften tidigare har skett av Länsstyrelsen.

AVSNITT 6.6. UNDANTAGET FÖR DE ARELLA NÄRINGARNA

Länsstyrelsen **förordar** att regeringen bör utreda om det finns behov av författningsändringar i strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken avseende undantaget för de arella näringarna. Det finns till exempel ett behov av att utreda om fisketurism kan ingå i den arella näringen fiske.

Ett mer differentierat strandskydd

AVSNITT 7.3 TVÅ ALTERNATIVA SÄTT ATT UNDERLÄTTA BYGGANDET INOM LANDSBYGD SOMRÅDEN

Länsstyrelsen **delar** uppfattningen att det finns ett behov av ett mer differentierat strandskydd inom områden med gles befolkning och med god tillgång till stränder. Likaså är det bra att utgå från strandskyddets syften och inte landsbygdsutveckling när man pekar ut landsbygdsområden.

I utredningen föreslås inga geografiska begränsningar för utpekande av landsbygdsområden. Länsstyrelsen finner att det bör det förtydligas att områden med utvidgat strandskydd, naturreservat, Natura 2000-områden och andra områden som är skyddade enligt 7 kap. miljöbalken normalt sett inte ska kunna ingå i ett landsbygdsområde.

Länsstyrelsen anser att en annan term än landsbygdsområden bör övervägas då det redan används i andra sammanhang såsom inom översiktsplanering med mera.

AVSNITT 7.3.5 UPPHÄVA STRANDSKYDDET I LANDSBYGD SOMRÅDEN

Enligt utredningen ska det vara möjligt att ansöka om att upphäva strandskyddet i ett landsbygdsområde. Bestämmelsen om fri passage ska gälla även i detta förslag, men det kommer i vissa fall att vara möjligt att upphäva strandskyddet ända fram till strandlinjen. Enligt utredningen ska det inte införas någon begränsning i fråga om antal eller omfattning på landsbygdsområdena som kan upphävas då det ska avgöras utifrån lokala och regionala förhållanden och förutsättningar med strandskyddets syften

som utgångspunkt. Ansökan bör vidare kunna lämnas av alla kommuner i landet. Syftet med förslaget är att åstadkomma ett effektivare och mer rättssäkert system för ett differentierat strandskydd.

Länsstyrelsen **avstyrker** möjligheten till upphävande av strandskydd i landsbygdsområden. Länsstyrelsen finner att behovet av ett differentierat strandskydd tillgodoses genom utredningens övriga förslag på lättnader i strandskyddslagstiftningen, bland annat utökade möjligheter att peka ut landsbygdsområden i översiktsplaner samt de nya föreslagna skälen i dessa områden. Förslaget riskerar att leda till att strandskyddet kan komma att upphävas i stora områden med konsekvenser för den allemansrättsliga tillgången till stränder och livsvillkoren för djur- och växtliv. Utredningen föreslår att det ska vara möjligt att återinföra strandskydd om kriterierna för landsbygdsområden inte längre är uppfyllda. Länsstyrelsen anser att förslaget komplicerar strandskyddssystematiken och medför ett osäkert regelverk då det först finns möjlighet att upphäva strandskyddet, som sedan kan återinföras igen. Det riskerar att vara oklart för den enskilde och kommuner om ett område senare åter kan omfattas av strandskydd vilket bland annat kan orsaka problem för kommunernas framtida planering. Det kan även leda till svårigheter vid tillsyn att veta om en åtgärd har skett lagligen då det vid tillsyn behöver fastställas om en åtgärd utförts under den period då det rätt strandskydd på platsen.

Det råder otydligheter om vad som avses med att ett område där strandskyddet har upphävts har exploaterats i den grad att utrymmet som kriterierna medger kan anses utnyttjat. Då det inte längre kommer att råda strandskydd finns det ingen tillsynsmyndighet som har till uppgift att bevaka om det finns behov av att återinföra strandskydd och det kommer därför inte heller att bedrivas strandskyddstillsyn inom landsbygdsområden där strandskyddet upphävt. Det råder därför otydligheter om på vilket sätt det ska bevakas om ett upphävande av strandskyddet inom landsbygdsområde inte längre uppfyller kriterierna för att vara ett landsbygdsområde.

Enligt utredningen föreslås beslut om upphävande av strandskydd i ett landsbygdsområde att ske av länsstyrelsen inom 12 månader från en ansökan kommer in till länsstyrelsen. Länsstyrelsen anser att paragrafen bör kompletteras med en skrivning om att det är 12 månader från att en ansökan är komplett, med anledning av att det riskerar att komma in ansökningar med bristfälligt underlag som behöver kompletteras samt att processen med samråd med diverse samrådsparter med mera troligen kommer att ta tid.

AVSNITT 7.3.6 REDOVISA LANDSBYGDSOMRÅDEN I ÖVERSIKTSPLAN

Att ange landsbygdsområden i översiktsplaner där det inte är bebyggelsetryck eller redan bebyggt samt där det finns god tillgång på stränder och inte höga naturvärden ger förutsättningar för differentiering av strandskyddet och möjligheter för lättnader för bebyggelse med mera i dessa områden, vilket är positivt ur landsbygdsperspektiv.

Det råder en otydlighet i utredningen kring hur detaljerat underlag och vilka utredningar som krävs för att kunna föreslå ett område som landsbygdsområde i en översiktsplan vilket bör förtydligas. Om utredningsunderlaget behöver vara alltför omfattande finns risk att det endast är rimligt för kommunen att göra en sådan utredning för mindre områden dvs. där det finns intresse för att bygga. Det kan leda till att de områden som pekas ut blir mer tätortsnära eller där det finns intresse att bygga, dvs där det är lite högre bebyggelsestryck. Förtydliganden eller vägledning från nationella myndigheter för vilket underlag och vilka utredningar som det krävs för att visa och bedöma om kriterierna är uppfyllda behövs så att det inte riskerar att krävas olika omfattande utredningar och underlag i olika delar av landet. Ett förtydligande underlättar för både kommunerna som ska tas fram landsbygdsområden samt för länsstyrelserna som ska vägleda och avge granskningsyttrande över en översiktsplan samt för framtida prövningar av dispenser och upphävanden i landsbygdsområden.

I utredningen framgår inte heller hur det är tänkt att man ska förhålla sig till andra planeringsförutsättningar såsom t.ex. byggnation på jordbruksmark, värdefulla kulturmiljöer, översvämningrisk och möjlighet att anordna goda VA-lösningar. Att i en översiktsplan ange inom vilka områden kriterierna för landsbygdsområden är uppfyllda ger ett annat resultat jämfört med att i översiktsplanen peka ut de områden som uppfyller kriterierna för landsbygdsområden och som kommunen samtidigt anser är lämpliga för bebyggelseutveckling utifrån flera olika planeringsförutsättningar. Det första alternativet innebär att kommunen i översiktsplanen anger förutsättningarna för strandskyddet utan att konstatera att det är lämpligt att bygga där. Det andra alternativet innebär att kommunen mer aktivt anger den planerade markanvändningen. Det bör tydliggöras vad som är avsikten eftersom detta får betydelse för tillämpningen.

Länsstyrelsen **tillstyrker** de föreslagna övergångsbestämmelserna om att de delar av områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge, som Länsstyrelsen i granskningsyttrande ansett vara förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken, blir landsbygdsområden.

AVSNITT 7.4 KRITERIER FÖR LANDSBYGDSOMRÅDEN

Länsstyrelsen ställer sig **positiv** till de tre föreslagna kriterierna för landsbygdsområden som bör kunna motverka den tidigare noterade motsatsen att strandskyddet förefaller vara starkt i glesbygd men svagare i tätbebyggda områden. Länsstyrelsen anser dock att kriterierna är allmänt hållna då de inte är definierade i detalj och därför är otydligt formulerade. Utan ytterligare förtydliganden kommer detta troligen att leda till att områden hanteras olika på olika ställen i landet, vilket kan ge upphov till likartad kritik som framförts gällande utpekandet av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Kriterierna för landsbygdsområden bör därför tydliggöras och vägledning bör tas fram. Förslagsvis bör Naturvårdsverket och Boverket ges i uppdrag att ta fram en vägledning för kriterierna för landsbygdsområde.

Vägledningen bör vara framtagen senast i samband med ikraftträdande av bestämmelserna. Avsaknad av vägledning kommer att leda till svårigheter för kommunerna att veta vilket underlag som krävs för att ta ställning till om kriterierna kan uppfyllas samt för länsstyrelserna att bedöma om underlaget för kommunens bedömning är tillräckligt.

Utredningens förslag till kriterier för landsbygdsområde utgår från strandskyddsområden med god tillgång på obebyggd mark samt strandskyddsområden där efterfrågan på mark för bebyggelse inte är stor. Det råder oklarheter om det som avses är den strandskyddade marken eller om det är mark i omgivningen, vilket behöver förtydligas.

Det är viktigt att se kriterierna i ett större geografiskt perspektiv än den enskilda stranden. Värdet av strandområdet för allmänheten och för växt- och djurlivet hänger inte enbart samman med hur det ser ut vid den enskilda stranden utan hur det ser ut i omgivande landskap. Vid bedömningen av tillgång till obebyggd mark och exploateringstrycket bör därför hänsyn tas till ett något större område än den närmaste omgivningen.

AVSNITT 7.5 SÄRSKILDA SKÄL FÖR DISPENS I LANDSBYGDSOMRÅDEN

Av förslaget till 7 kap. 18 d § punkt 1 miljöbalken framstår det som att utredningen gör kommunens utpekande av ett område som landsbygdsområde i översiktsplan till ett juridiskt bindande beslut. Det är olämpligt i sak och strider mot den juridiska status som en översiktsplan har enligt plan- och bygglagen då en översiktsplan bara är tänkt att vara vägledande. Det motsäger vidare utredningens överväganden i 7.5.4 om att det ska vara möjligt att tillämpa de särskilda skälen även utanför i utpekat landsbygdsområde. Följden blir att de särskilda skälen inte kommer att kunna tillämpas i andra områden än de som redovisats som landsbygdsområden i en översiktsplan. Länsstyrelsen **avstyrker** därför paragrafen i dess föreslagna lydelse.

Länsstyrelsen konstaterar att det är generösa särskilda skäl som föreslås, vilket förväntas leda till att det blir betydligt enklare att bygga och bedriva verksamheter strandnära i länet.

Särskilda skälet enligt 7 kap. 18 d § punkt 1 vad gäller delen om åtgärder som hör till bostadsbyggnader är bristfälligt utformat. Av författningskommentaren framgår att punkt 1 inte är tillämplig på vissa åtgärder även om åtgärderna tillhör en bostadsbyggnad, men detta framgår inte av paragrafen. Denna omständighet kommer troligen att leda till tillämpningsproblem om vad som kan ingå vid en framtida prövning.

AVSNITT 7.6 STÄRKT SKYDD I VISSA OMRÅDEN

Länsstyrelsen **tillstyrker** införande av särskild restriktivitet vid prövning av dispens och upphävande av strandskyddet vid detaljplanering i vissa områden. Det bör dock förtydligas att vad som avses är att inom dessa områden ska de särskilda skälen tillämpas med samma restriktivitet som redan nu gäller inom områden som t.ex. omfattas av riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

AVSNITT 7.7 ENKLARE ATT VIDTA KLIMATANPASSNINGÅTGÄRDER

Länsstyrelsen **tillstyrker** förslaget att införa ett nytt särskilt skäl för klimatanpassningsåtgärder.

AVSNITT 8 EFFEKTIVARE TILLSYN INOM STRANDSKYDDADE OMRÅDEN

Länsstyrelsen anser att tillsyn är viktigt för att en lagstiftning ska uppfattas som legitim och rättvis. Om tillsynen eftersätts uppstår orättvisor som snabbt förstör tilltron till regelverket. I dagsläget är tillsynen otillräcklig i stora delar av landet och rättssäkerheten är härmed eftersatt. Utredningen konstaterar bland annat att de tillsynsansvariga myndigheterna bedriver för lite tillsyn samt vikten av att den tillsyn som bedrivs är planerad och genomtänkt. Om tillsyn uteblir under lång tid kan det få stora konsekvenser både för biologisk mångfald och allmänhetens tillgång till strandområden. På många håll utmed kuster, större sjöar i inlandet och de större älvarna kan man redan idag se uppenbara konsekvenser av en utebliven tillsyn.

Av utredningens direktiv framgår att ”Länsstyrelserna har i dag en viktig uppgift kring tillsyn och kontroll av strandskyddsreglerna. Det finns fortsatt ett behov av en ändamålsenlig och effektiv statlig tillsyn och kontroll av tillämpningen av förändrade strandskyddsregler”. Länsstyrelserna har en viktig roll för att se till att tillämpningen av ett förändrat strandskydd blir det avsedda och att det inte medför en minskad legitimitet för skyddet. Länsstyrelserna bör därför ges de rätta lagtekniska och ekonomiska förutsättningarna för att en bra tillsynsverksamhet ska kunna bedrivas inom länet. För ett aktivt och planerat tillsynsarbete behöver riktade resurser för detta arbete ges till länsstyrelserna, som också är operativa tillsynsmyndigheter i skyddade områden.

Samtidigt konstaterar utredningen att mer vägledning och utbildning efterfrågas av de operativa tillsynsmyndigheterna och att detta är viktigt för kvaliteten i tillsynen. Därför föreslår utredningen att resurser tillförs Naturvårdsverket. Det är emellertid länsstyrelserna som har det i sammanhanget viktiga ansvaret att ge lokalt och regionalt anpassad tillsynsvägledning till kommunerna inom sitt län.

Länsstyrelsen anser därför inte att det är rätt lösning att enbart ge ekonomisk stöttning till Naturvårdsverket för vägledning och utbildning.

Det är länsstyrelserna och inte Naturvårdsverket som har ansvaret för kommunernas tillsynsvägledning. Därför bör resurser för denna verksamhet ges till länsstyrelserna.

AVSNITT 10 EKONOMISKA OCH ANDRA KONSEKVENSER

Genomförande av de nya strandskyddsbestämmelserna förutsätter att länsstyrelserna tillförs resurser för genomförandet. Resurser behövs bland annat för kartredovisning, översyn av mindre sjöar och vattendrag samt för strandskyddstillsynsvägledning till kommuner. Avsaknad av resursförstärkning till länsstyrelserna kommer att leda till försvårande och eventuellt försenande av Länsstyrelsens arbete med bland annat översyn av värdefulla mindre vattenområden och digitalisering av strandskyddade områden.

I Jönköpings län finns många relativt opåverkade mindre vattendrag med källflöden för många av södra Sveriges avrinningsområden. De högsta naturvärdena i sjöar och vattendrag i länet finns i de vatten som är minst påverkade av mänsklig aktivitet. Vattenmiljöerna och deras kantzoner har ett särskilt värde ur grön infrastrukturens synpunkt då de dels tillhandahåller viktiga ekosystemtjänster och dels för att avrinningsområdena skapar en (blå)grön infrastruktur med spridningsvägar i landskapet. Endast cirka 35 procent av vattenförekomsterna i länet når god ekologisk status, vilket är en förutsättning för att kunna få en grön infrastruktur i sjöar och vattendrag.

En regional analys har inte varit möjlig att göra för konsekvensen av utredningens samlade förslag gällande Jönköpings läns möjligheter att uppnå miljömålen för bland annat levande sjöar och vattendrag då omfattningen av de områden som i framtiden kommer att kunna klassas som landsbygdsområden i länet är oklar samt att det är oklart hur många mindre sjöar och vattendrag som kommer att omfattas av strandskydd i Jönköpings län framöver. Det är också svårt att bedöma hur frekvent de nya möjligheterna kommer att utnyttjas. För att uppnå miljömålet levande sjöar och vattendrag i länet har strandskydd bedömts vara ett viktigt skydd för att bibehålla naturvärden och friluftslivsvärden. Ett borttagande av strandskydd samt övriga lättnader enligt utredningens samlade förslag bedöms därför att kunna bidra till att möjligheten att uppnå miljömålen för bland annat levande sjöar och vattendrag kan komma att försämrats i länet då det med utredningens förslag kommer att finnas stora möjligheter att bygga och bedriva verksamheter utmed stränder och i vatten som tidigare har varit orörda.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Jonsson med naturvårdshandläggare Mari-Janne Möller som föredragande. I handläggningen har även länsråd Johan Löwenadler Davidsson, avdelningschef Per Hallerstig, enhetschef Malin Lund, enhetschef Henrick

Blank, planhandläggare Karin von Zweigbergk, enhetschef Malin Krause samt länsjurist Ulrika Källberg medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga

Synpunkter avsnitt 6.3 Bättre redovisning av strandskyddets omfattning och var det gäller

Kopia till

m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se